

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาปัจจัยอันตรายในการทำงานและปัญหาสุขภาพของผู้รับงานไปทำที่บ้านกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาของแรงงานนอกระบบและปัญหาด้านอาชีวอนามัย
2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคหรือความเจ็บป่วยจากการทำงาน
3. กระบวนการตัดเย็บเสื้อผ้าของผู้รับงานไปทำที่บ้าน
4. ปัจจัยอันตรายในการทำงานตัดเย็บเสื้อผ้าและผลกระทบต่อสุขภาพ
5. มาตรฐานความปลอดภัยและการประเมินปัจจัยอันตรายในการทำงาน

การพัฒนาของแรงงานนอกระบบและปัญหาด้านอาชีวอนามัย

อุตสาหกรรมการผลิตของประเทศไทยในหลายทศวรรษที่ผ่านมามีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องโดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม จนกระทั่งเกิดสถานการณ์วิกฤติทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ทำให้เกิดภาวะการถูกเลิกจ้างงานจากโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก ภาวะดังกล่าวทำให้เกิดผู้ประกอบการอาชีพอิสระและเกิดแรงงานที่อยู่นอกระบบการจ้างงานที่ถูกต้องตามกฎหมายมากขึ้น และจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนของรัฐบาลตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 เป็นต้นมา ส่งผลทำให้จำนวนแรงงานนอกระบบภาคการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากภาวะการถูกเลิกจ้างงานจากโรงงานอุตสาหกรรมดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นและแนวคิดของโรงงานอุตสาหกรรมที่เริ่มนำงานออกไปกระจายสู่การจ้างงานในชนบทและชานเมืองเป็นจำนวนมาก เพื่อต้องการลดต้นทุนการผลิตและไม่ต้องรับผิดชอบต่อสวัสดิการต่างๆ ของลูกจ้าง นอกจากนี้โครงสร้างการผลิตตามกระแสทุนนิยมส่งผลให้การผลิตเพื่อการบริโภคเปลี่ยนมาเป็นการผลิตเพื่อการจำหน่ายและการส่งออก ทำให้กลุ่มผู้ผลิตเพิ่มกำลังการผลิตมากขึ้นเพื่อนำไปสู่การสร้างรายได้เป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม (กมลวรรณ บุญเย็น, 2547; สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ, 2548)

การศึกษาที่ผ่านมาพบว่าแรงงานนอกระบบในกลุ่มของผู้รับงานไปทำที่บ้านต้องเผชิญกับปัญหาหลายอย่าง เช่น ปัญหาด้านการทำงาน ได้แก่ งานขาดความต่อเนื่องและมั่นคง

ค่าตอบแทนไม่เหมาะสม ได้ค่าตอบแทนล่าช้า จำนวนชั่วโมงการทำงานที่ต่อเนื่องยาวนานเกิน 8 ชั่วโมง และปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ สถานที่ทำงานคับแคบ ระบบการระบายอากาศไม่เหมาะสม ไม่ถูกสุขลักษณะ ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานไม่เหมาะสม ประกอบกับผู้ทำงานที่บ้านมักขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายจากการทำงานหรือก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพอนามัยทั้งต่อตัวของผู้ทำงานเองและครอบครัวตามมาได้ (สุสัณหา ยิ้มแย้ม, ชุทธิ มีสิทธิ์, นงเยาว์ อุดมวงศ์ และระภา วีน ลีชนะวานิชพันธ์, 2543) นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ขั้นตอนการทำงานที่ปลอดภัย พบว่า ปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นเกิดจากสาเหตุ 3 ประการ คือ การทำงานที่ไม่เป็นระบบ การไม่จัดการเวลาที่เหมาะสม เมื่อได้รับการอบรมและทราบปัญหา ก็ได้มีการแก้ไขขึ้น เช่น การจัดการอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบ การมีชั้นวางผ้าที่จัดแยกชิ้นส่วนอย่างเป็นระเบียบเพื่อลดอาการปวดหลังจากการก้มงย และประหยัดเวลาในการทำงาน (สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ, 2547)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าปัญหาสุขภาพเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของแรงงานนอกระบบที่มักไม่ค่อยได้รับการตระหนักถึงความสำคัญเท่าที่ควร แม้แต่ตัวของแรงงานนอกระบบเอง ทั้งนี้เนื่องจากไม่เห็นอันตรายถึงชีวิตในทันทีทันใด แต่ความจริงแล้ว การทำงานประเภทนี้อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อร่างกายในระยะยาวและอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ โดยทั่วไปแล้วแรงงานนอกระบบมักไม่ได้รับหลักประกันหรือสวัสดิการแรงงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกองทุนเงินทดแทนหรือการประกันสุขภาพ การคุ้มครองทางสังคมต่อแรงงานนอกระบบ ซึ่งส่วนใหญ่ยากจนมีสิทธิได้รับคือ การประกันสังคมโดยสมัครใจ (ต้องจ่ายเบี้ยประกันเองทั้งหมด) โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาส การรวมกลุ่มโดยอาศัยแนวคิดเรื่องการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น (สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ, 2547) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าคุณภาพชีวิตในการทำงาน (quality of work life) ของแรงงานนอกระบบจึงมีความเสี่ยงสูงต่อการได้รับผลกระทบต่อสุขภาพจากการทำงาน

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคหรือความเจ็บป่วยจากการทำงาน

โดยทั่วไปปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคหรือความเจ็บป่วยจากการทำงาน แบ่งออกเป็น 3 ปัจจัยหลักที่สำคัญ ดังนี้ (วิลาวัลย์ จิ่งประเสริฐ, 2538; วิลาวัลย์ จิ่งประเสริฐ อ่างใน สมจิต หนูเจริญกุล, วัลภา ตันตโยทัย และรวมพร คงกำเนิด, 2543)

1. ผู้ประกอบอาชีพ (Worker)
2. สภาพการทำงาน (Working conditions)

3. สิ่งแวดล้อมในการทำงาน (Working environment)

1. ผู้ประกอบอาชีพ มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคและภัยตามแต่คุณสมบัติของแต่ละคน ดังนี้

1.1 คุณสมบัติพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ความสูง พันธุกรรม ประสบการณ์ของการทำงาน โรคประจำตัว เป็นต้น คนที่มีปัญหาทางพันธุกรรมบางชนิด เช่น คนที่เป็นโรคพาร์องเอ็นไซม์ G-6-PD อาจมีความเสี่ยงสูงกว่าคนปกติเมื่อทำงานเกี่ยวข้องกับสารเคมีบางชนิด เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมทางสุขภาพของผู้ประกอบอาชีพ เช่น ผู้ประกอบอาชีพที่สูบบุหรี่ย่อมมีโอกาสเป็นโรคปอดได้มากกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ คนที่ทำงานด้วยความประมาทย่อมเกิดโรคหรืออุบัติเหตุได้ง่ายกว่า และรุนแรงกว่าผู้ไม่ประมาท

2. สภาพการทำงาน ได้แก่

2.1 การจัดระบบงานและการมอบหมายงาน ควรมีการกำหนดแนวทางการสรรหาและคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมหรือมีการมอบหมายงานให้ตรงกับคุณสมบัติของบุคคลนั้นๆ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมทั้งการประสานพิเศษเกี่ยวกับความรู้ในการปฏิบัติงาน ระเบียบข้อบังคับ และการปฏิบัติเพื่อการป้องกันตนเองจากโรคและภัยจากการทำงานโดยเคร่งครัด

2.2 ระยะเวลาในการทำงาน โดยทั่วไปไม่ควรเกิน 8 ชั่วโมง ซึ่งอาจปรับชั่วโมงการทำงานตามลักษณะความหนักเบา หรือความเสี่ยงภัยของงาน และควรทำงานกลางวัน แต่งานหลายประเภทกำหนดให้มีการทำงานเป็นกะ หรือเป็นผลัด และมีการทำงานล่วงเวลา ทำให้เพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรคและภัยมากขึ้น

2.3 การควบคุมกำกับงาน ควรมีการจัดระบบการควบคุมกำกับงานที่ดี มีแผนป้ายหรือสัญลักษณ์แนะนำหรือเตือนภัย ตลอดจนมีการดูแลสอดส่องไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการทำงาน ไม่ละเลยเกี่ยวกับความชำรุดบกพร่องของอุปกรณ์ อาคาร ทางเดิน ฯลฯ ต้องเอาใจใส่ในการบำรุงรักษา

2.4 สวัสดิการพื้นฐานต่างๆ เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม ควรมีจำนวนเพียงพอและตั้งอยู่ในที่เหมาะสม มีการสุขาภิบาล และการดูแลรักษาที่ดี มีน้ำดื่มสะอาดเพียงพอ มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ถูกต้อง และสวัสดิการทางด้านสุขภาพอนามัย การปฐมพยาบาล เป็นต้น

3. สิ่งแวดล้อมหรือปัจจัยอันตรายในการทำงาน อาจแบ่งเป็น 5 ด้าน (Roger, 2003) ได้แก่

3.1 ปัจจัยอันตรายด้านกายภาพ (physical hazards) เช่น ความร้อน แสง เสียง อุณหภูมิ ความชื้น ความสั่นสะเทือน ความกดดันบรรยากาศ ขนาดของที่ทำงาน และรังสีต่างๆ การติดตั้งเครื่องจักรอยู่ชิดกันมากทำให้เกิดอุบัติเหตุในการทำงานได้ง่าย เสียงที่ดังมากในที่ทำงานทำให้คนที่ทำงานในที่ดังกล่าวเกิดประสาทหูเสื่อมจากการทำงาน เป็นโรคหูตึงจนถึงหูหนวก และยังทำให้สื่อสารกันไม่รู้เรื่อง เกิดความผิดพลาดในการทำงานได้ สำหรับแสงสว่างในสถานที่ทำงานที่พอเหมาะจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานด้วยความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสูง หากแสงสว่างน้อยเกินไปผู้ปฏิบัติงานจะต้องใช้สายตาเพ่งมากกว่าปกติ จะทำให้เกิดอาการปวดศีรษะและดวงตาเมื่อยล้าและอาจเป็นสาเหตุของอุบัติเหตุ ส่วนแสงสว่างมากเกินไปจะเป็นอันตรายต่อตาโดยทำให้เกิดอันตรายต่อเรตินาของตาได้

3.2 ปัจจัยอันตรายด้านเคมี (chemical hazards) ได้แก่ สารเคมีทุกชนิดที่ใช้ในการทำงาน อาจเป็นสารเคมีตัวเดียว หรือเป็นสารผสมซึ่งผ่านเข้าสู่ร่างกายได้ ตามคุณสมบัติของสารเคมีแต่ละชนิด เช่น โดยการกิน การหายใจ หรือการสัมผัส

3.3 ปัจจัยอันตรายด้านชีวภาพ (biological hazards) ได้แก่ สิ่งมีชีวิตที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อคนทำงาน ได้แก่ เชื้อโรค สัตว์ แมลงนำโรคต่าง ๆ

3.4 ปัจจัยอันตรายด้านจิตสังคม (psychological hazards) ซึ่งเป็นปัจจัยหรือสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับสภาพการทำงาน ก่อให้เกิดความเครียดและปัญหาด้านสัมพันธภาพของคนทำงานร่วมกัน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง หัวหน้างานกับคนงาน หรือระหว่างผู้ทำงานด้วยกันเอง ตลอดจนค่าตอบแทนในการทำงาน ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน และความพึงพอใจในการทำงาน ทั้งนี้อาจหมายรวมถึงวัฒนธรรมองค์กรของแต่ละหน่วยงานด้วย

3.5 ปัจจัยอันตรายด้านการยศาสตร์ (Ergonomics) หมายถึง สภาวะในการทำงานที่ประกอบด้วยอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องจักร ผู้ร่วมงาน และวิธีการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา และจิตวิทยา ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตราย ได้แก่ การเกิดการเจ็บป่วยจากอิริยาบถการทำงานที่ไม่เหมาะสม เช่น โด๊ะ แก้วสูงหรือต่ำเกินไป ท่าทางการยกย้ายของที่ไม่เหมาะสม งานซ้ำซาก งานที่ก่อให้เกิดความเครียด งานที่เร่งรีบทำติดต่อกันวันละหลายๆ ชั่วโมง โดยไม่มีการหยุดพักอย่างเหมาะสม ซึ่งอาจก่อให้เกิดอาการปวดหลัง เป็นต้น

นอกจากสาเหตุดังกล่าวมานี้จะเป็นปัจจัยทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ประกอบอาชีพแล้ว ยังพบว่าอุบัติเหตุจากการประกอบอาชีพก็เป็นสาเหตุหนึ่งส่งเสริมให้สุขภาพของผู้ประกอบอาชีพเบี่ยงเบนไปจากปกติ โดยพบว่าสาเหตุหลักของการเกิดอุบัติเหตุได้แก่

1. การกระทำที่ไม่ปลอดภัย (unsafe act) หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติงานของคนมีผลทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยกับตนเองและผู้อื่น เช่น การทำงานโดยขาดความระมัดระวัง ไม่ใช้เครื่องป้องกันอันตรายที่จัดไว้ให้ ยกของด้วยวิธีการผิดธรรมชาติ ใช้เครื่องมือที่ไม่เหมาะสมกับงานที่ทำ การหยอกล้อกันขณะทำงาน

2. สภาพที่ไม่ปลอดภัย (unsafe condition) หมายถึง สภาพของโรงงาน เครื่องจักร รวมถึงกระบวนการผลิตไม่มีความปลอดภัยเพียงพอ ส่งผลทำให้ผู้ทำงานเกี่ยวข้องต้องเกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บหรือตาย เช่น การออกแบบโรงงานไม่สมบูรณ์ ระบบความปลอดภัยไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีอุปกรณ์ด้านความปลอดภัย ขาดการบำรุงรักษาที่ดี

นอกจากนี้มูลเหตุร่วมที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ได้แก่ สภาพร่างกายของบุคคล ความเมื่อยล้า หุนหวก สายตาไม่ดี สภาพร่างกายไม่เหมาะสมกับงาน โรคหัวใจ ขาดความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ตื่นเต้นง่าย ขวัญอ่อน มีทัศนคติที่ไม่ดี ขาดความรู้ เป็นต้น (วิทยา อยู่สุข, 2544)

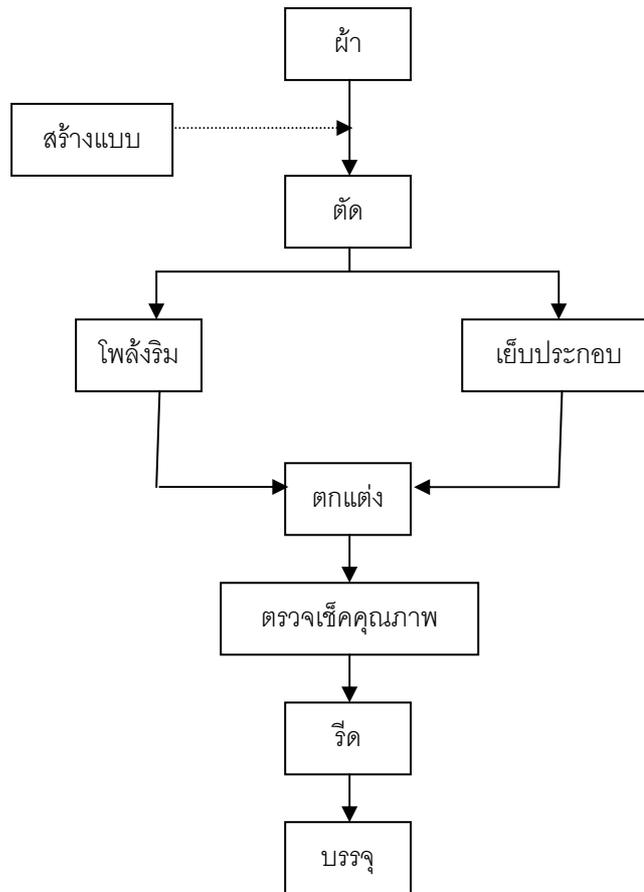
จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีหลากหลายปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการเกิดโรคและความเจ็บป่วยในการทำงาน โดยเฉพาะปัจจัยอันตรายในการทำงาน ซึ่งขึ้นอยู่กับกระบวนการหรือขั้นตอนการทำงานของงานชนิดนั้น ๆ ทั้งนี้ หากได้รับการบังคับตามสภาพปัญหา มีการตรวจวิเคราะห์ และประเมิน เพื่อให้ทราบระดับอันตรายหรือความเสี่ยงที่มีอยู่ ก็จะไปสู่การหาแนวทางหรือมาตรการเพื่อปรับปรุงแก้ไขที่เหมาะสมต่อไป

กระบวนการตัดเย็บเสื้อผ้าของผู้รับงานไปทำที่บ้าน

โดยทั่วไป การตัดเย็บเสื้อผ้าของผู้รับงานไปทำที่บ้านจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปในโรงงานอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบที่ใช้ ลักษณะการตัดเย็บ และชนิดของจักรเย็บผ้า ยกเว้นระบบการทำงาน ได้แก่ ระยะเวลาการทำงาน และขั้นตอนการทำงาน โดยการเย็บผ้าในโรงงานอุตสาหกรรมนั้น มักมีระยะเวลาการทำงานที่ชัดเจน และทำงานเฉพาะขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งที่ทางโรงงานกำหนดไว้ เช่น ผู้ที่ทำหน้าที่ตัดผ้าก็จะทำหน้าที่ในการตัดอย่างเดียว ผู้ที่ทำการเย็บผ้าก็จะทำหน้าที่ในการเย็บอย่างเดียว ซึ่งต่างจากการทำงานของผู้รับงานไปทำที่บ้านที่ระยะเวลาการทำงานไม่ได้ถูกจำกัด และบางคนต้องทำทุกขั้นตอนการทำงานตั้งแต่ตัด

ผ้าจนถึงบรรจุผลิตภัณฑ์ก่อนส่งให้ลูกค้า นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งลักษณะการทำงานออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การรวมกลุ่มกันทำงาน และการแยกทำงานตามบ้านของตนเอง (โครงการศึกษาและพัฒนาผู้ทำการผลิตที่บ้านภาคเหนือ, 2547) โดยทั้งการรวมกลุ่มกันทำงานและการแยกทำงานตามบ้านของตนเอง จะมีกระบวนการตัดเย็บเสื้อผ้าที่พอสรุปได้ ดังนี้

1. การสร้างแบบ ในขั้นตอนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มตัดเย็บที่จะเป็นผู้รับงานจากลูกค้า แล้วนำงานที่ได้มาสร้างเป็นต้นแบบเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับสมาชิกกลุ่ม
  2. การตัดผ้า ได้แก่ การนำแบบที่สร้างขึ้นมากาบบนผืนผ้า แล้วตัดให้ได้ตามแบบที่ต้องการ โดยหน้าที่ในการตัดผ้าจะเป็นของสมาชิกกลุ่มหรือหัวหน้ากลุ่มคนใดคนหนึ่งที่มีประสบการณ์ในการตัดผ้าโดยเฉพาะ เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ต้องอาศัยความชำนาญสูง เพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด ก่อนที่จะส่งให้กับผู้ที่จักโพล้งริมผ้าและเย็บประกอบต่อไป
  3. การโพล้งริมผ้าและการเย็บประกอบ ขั้นตอนนี้จะมีลักษณะการทำงานที่คล้ายคลึงกัน แตกต่างกันตรงที่ชนิดของจักรที่ใช้ในการเย็บ โดยนำผ้าที่ผ่านการตัดเป็นชิ้นมาเย็บประกอบก่อนโพล้งริมผ้า หรือโพล้งริมผ้าก่อนแล้วจึงนำมาเย็บประกอบก็ได้ ขึ้นกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้าต้องการ
  4. การตกแต่ง หลังจากผ่านการเย็บประกอบและการโพล้งริมผ้าเรียบร้อยแล้ว เสื้อผ้าหรือผลิตภัณฑ์บางชนิดต้องมีการตกแต่งรังคุม กระเป๋าก หรือตกแต่งด้วยวัสดุอื่นเพิ่ม และบางชนิดอาจต้องมีการปักลวดลายต่างๆ เพิ่ม
  5. การตรวจเช็คคุณภาพ โดยการเก็บรายละเอียดของเสื้อผ้าหรือผลิตภัณฑ์ ตรวจดูความเรียบร้อยของการเย็บ ตัดด้ายส่วนที่เกินออกมา และอาจต้องมีการส่งผลิตภัณฑ์กลับคืนให้กับผู้เย็บเพื่อแก้ไข หากพบว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้ยังมีข้อบกพร่อง
  6. การรีด นำเสื้อผ้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการตรวจเช็คคุณภาพเรียบร้อยแล้วมารีดด้วยเตารีด หากผลิตภัณฑ์บางประเภทต้องมีการอัดกลีบ ก็จะใช้ไต้ยาในการรีดอัดกลีบเป็นตัวช่วย
  7. บรรจุผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าหรือผลิตภัณฑ์ที่รีดแล้ว จะถูกบรรจุลงถุงพลาสติก ติดป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ และนำส่งลูกค้าต่อไป
- ทั้งนี้ สามารถสรุปกระบวนการตัดเย็บเสื้อผ้าของผู้รับงานไปทำที่บ้านได้ ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการตัดเย็บเสื้อผ้าของผู้รับงานไปทำที่บ้าน

ปัจจัยอันตรายในการทำงานตัดเย็บเสื้อผ้าและผลกระทบต่อสุขภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีผู้ให้ความหมายของคำว่าปัจจัยอันตรายในการทำงาน (occupational hazard) ไว้หลากหลาย เช่น หมายถึง ปัจจัยหรือสถานการณ์บางอย่างในสถานที่ทำงานที่อาจก่อให้เกิดอันตราย การบาดเจ็บ หรือการเจ็บป่วย (สนธยา พริงลำพู, 2542) หมายถึง สภาวะการณ์การทำงานใดๆ ก็ตามที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บและการเจ็บป่วย (Princeton University, 2003; National Institute for Occupational Safety and Health [NIOSH], 2005) หมายถึง สภาพการทำงานที่อาจก่อให้เกิดการเจ็บป่วยและการตาย (WebFinance, Inc., 2005) หรือหมายถึง ธรรมชาติของความเสี่ยงในงานหรืออาชีพหนึ่งๆ เช่น ความเสี่ยงทางด้านกายภาพ เป็นต้น (Webster's New Millennium, 2003-2005) สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยอันตราย จะหมายถึงสภาพแวดล้อมในการทำงานและลักษณะการทำงานที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ

ของคนทำงาน ได้แก่ ปัจจัยอันตรายด้านกายภาพ (physical hazards) ปัจจัยอันตรายด้านเคมี (chemical hazards) ปัจจัยอันตรายด้านชีวภาพ (biological hazards) ปัจจัยอันตรายด้านจิตสังคม (psychosocial hazards) และปัจจัยอันตรายด้านการยศาสตร์ (ergonomics)

ในงานตัดเย็บเสื้อผ้า พบปัจจัยอันตรายในกระบวนการผลิตที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ประกอบอาชีพ (Plattus & Herbert, 1998) ดังนี้

ปัจจัยอันตรายด้านกายภาพ (physical hazards)

ปัจจัยอันตรายด้านกายภาพที่สำคัญ ได้แก่ เสียงดังจากจักรเย็บผ้า ทำให้เกิดการสูญเสียการได้ยิน มีผลต่อประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการทำงาน (พรพิมล กองทิพย์, 2545) ระดับความเข้มของแสงสว่างไม่เพียงพอต่อการทำงาน ทำให้เกิดความเมื่อยล้าของสายตา และสายตาผิดปกติ ส่วนความร้อนและการถ่ายเทอากาศที่ไม่ดีในอาคารหรือสถานที่ทำงาน ทำให้เกิดความไม่สุขสบายในขณะที่ทำงาน ทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย สูญเสียน้ำและเกลือแร่ (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2545; สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน, 2547) นอกจากนี้ ยังพบว่าสนามแม่เหล็กไฟฟ้า (electromagnetic field) ที่เกิดจากจักรเย็บผ้ามีความสัมพันธ์กับการเสื่อมของระบบประสาทหรือโรคสมองเสื่อมและการเกิดโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว โดยผลกระทบดังกล่าวยังอยู่ระหว่างการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลทางวิทยาศาสตร์มาสนับสนุน (Herbert & Plattus, 1998) ซึ่งการศึกษาในปีต่อๆ มา พบว่าถึงแม้ระดับสนามแม่เหล็กไฟฟ้าที่เกิดขึ้นจากจักรเย็บผ้าจะอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน แต่อาจส่งผลให้เกิดมะเร็งเต้านมในสตรีได้ (Kelsh, Bracken, Sahl, Shum & Ebi, 2003)

ปัจจัยอันตรายด้านเคมี (chemical hazards)

ในกระบวนการผลิตผ้าที่จะนำมาใช้ในการตัดเย็บนั้น ส่วนใหญ่ผ้ายดังกล่าวจะถูกผ่านกรรมวิธีการทอและการใช้สารเคมีในการตกแต่งผ้า เพื่อเปลี่ยนเนื้อผ้า ผิวสัมผัส รวมทั้งคุณสมบัติต่างๆ ของผ้า เพื่อช่วยแก้ไขข้อบกพร่องบางประการของเส้นใย และเส้นด้ายให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้ (นวลแข ปาลินิช, 2542) ซึ่งกรรมวิธีดังกล่าวทำให้ผู้ที่ตัดเย็บเสื้อผ้ามีโอกาสสัมผัสกับสารเคมีหลายชนิดที่อาจส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพ ได้แก่ ฟอร์มัลดีไฮด์ (formaldehyde) ที่ใช้ในการชุบเคลือบเนื้อผ้าเพื่อป้องกันเชื้อแบคทีเรีย ซึ่งจะระเหยออกจากผ้าในกระบวนการตัดและเย็บ ทำให้คนทำงานเกิดอาการระคายเคืองตา จมูก และระบบทางเดินหายใจ

ส่วนต้น นอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดอาการระคายเคืองผิวหนัง ทำให้ผิวหนังอักเสบ โดยเฉพาะบริเวณมือและแขน รวมทั้งยังทำให้เสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปอด มะเร็งโพรงจมูกและมะเร็งกระเพาะปัสสาวะได้ (Baker, 2003) สอดคล้องกับการศึกษาการตายของคณงานตัดเย็บเสื้อผ้าที่สัมผัสฟอร์มาลดีไฮด์ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าการตายด้วยโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว (myeloid leukaemia) ของคณงานมีส่วนสัมพันธ์กับการสัมผัสสารฟอร์มาลดีไฮด์ (Pinkerton, Hein & Stayner, 2004) ซึ่งความร้ายแรงของฟอร์มาลดีไฮด์ต่อสุขภาพ ทำให้สารดังกล่าวถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่สงสัยว่าเป็นสารก่อมะเร็งในคน (Class 2A) (International Agency for Research on Cancer [IARC], 2005) ส่วนสารเคมีจำพวกเรซิน (resin) ที่ใช้ในการตกแต่งผ้าเพื่อดำเนินการลื่นหลุดของเส้นด้าย จะทำให้เกิดอาการระคายเคืองของตา จมูก ระบบทางเดินหายใจส่วนต้นและผิวหนังด้วยเช่นกัน (Plattus & Herbert, 1998; International Occupational Safety and Health Information Centre [CIS], 2005) นอกจากนี้การตกแต่งผ้าเพื่อกันน้ำ จะใช้สารไดเมทิลฟอร์มามายด์ (dimethyl formamide) เป็นสารเคลือบ ซึ่งสารดังกล่าวเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดโรคตับอักเสบจากการทำงาน (occupational hepatitis) และการสัมผัสในระยะเวลายาวนาน จะทำให้เกิดอาการปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน และตัวเหลืองตาเหลืองได้ (U.S. Environmental Protection Agency, 2005)

นอกจากสารเคมีที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ปัจจุบันอันตรายด้านเคมีที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่ ฝุ่นผ้า (fabric dust) ซึ่งพบมากในกระบวนการตัดผ้าและเย็บผ้า (Hiba, 1998) จัดเป็นฝุ่นผสมระหว่างฝุ่นอินทรีย์และฝุ่นอนินทรีย์เนื่องจากมีส่วนผสมของสารเคมีที่ใช้ในขั้นตอนการผลิตผ้าที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ฝุ่นทุกขนาดหรือฝุ่นรวม (total dust) ซึ่งหากสัมผัสเข้าไปทางระบบทางเดินหายใจ จะทำให้เกิดการระคายเคืองต่อเยื่อทางเดินหายใจส่วนต้น ทำให้เกิดอาการไอ จาม น้ำมูกไหล หลอดลมอักเสบและเกิดภาวะภูมิแพ้ได้ และฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอนที่สามารถเข้าสู่ถุงลมปอดได้ (respirable dust) โดยเมื่อสะสมอยู่บริเวณหลอดลม แขนงซีกปอดและถุงลมปอด จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเนื้อเยื่อปอดทำให้สมรรถภาพปอดลดลงและเกิดโรคปอดจากการประกอบอาชีพได้ (Newman, 2001) เช่น โรคหอบหืดจากการประกอบอาชีพ โรคหลอดลมอักเสบเรื้อรัง และโรคปอดฝุ่นฝ้ายหรือบิสสิโนสิส (byssinosis) (Herbert & Plattus, 1998) และการศึกษาที่ผ่านมายังชี้ให้เห็นว่าการสัมผัสฝุ่นฝ้ายในระยะเวลานานๆ มีส่วนสัมพันธ์กับอาการผิดปกติของระบบทางเดินหายใจ ส่วนการเป็นเกิดโรคบิสสิโนสิสนั้นสัมพันธ์กับการสัมผัสสารเอนโดทอกซินในฝุ่นมากกว่าตัวฝุ่นเอง (Wang & et al., 2003; Lane, Nicholls & Sewell, 2004)

ปัจจัยอันตรายด้านชีวภาพ (biological hazards)

ในกระบวนการตัดเย็บเสื้อผ้าพบว่าอาจมีการปนเปื้อนของแบคทีเรีย เชื้อราและ สารประกอบเคมีพวกโพลีเปปไทด์ (polypeptide) ในฝ้าย ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิต ผ้าฝ้าย (Ert, Crutchfield & Sullivan, 2001) และปนเปื้อนผ้าที่นำมาตัดเย็บ ดังนั้นฝุ่นที่เกิดขึ้น จากกระบวนการตัดเย็บจึงมีการปนเปื้อนเชื้อของสารประกอบดังกล่าวด้วย ซึ่งหากหายใจเข้าไป จะส่งผลให้เกิดความผิดปกติในระบบทางเดินหายใจ เนื่องจากสารประกอบเคมีพวกเปปไทด์จะเป็นตัวกระตุ้นให้มีการหลั่งสารพวกฮิสตามีน หรือ ซีโรโทนิน ทำให้หลอดลมหดตัว ทำให้เกิดอาการ แน่นหน้าอก หายใจไม่สะดวก และยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคปอดฝุ่นฝ้ายหรือบิสสิโน ลีซิส (Lane, Nicholls & Sewell, 2004)

ปัจจัยอันตรายด้านจิตสังคม (psychosocial hazards)

ปัจจัยอันตรายด้านจิตสังคมเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างภาระงาน ลักษณะขององค์กร ระบบการจัดการ และสิ่งแวดล้อมการทำงาน มีผลต่อการเกิดความเครียดในการทำงาน ความไม่พึงพอใจในงาน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเจ็บป่วย และประสิทธิภาพในการทำงานลดลง (วิทยา ออยู่สุข, 2544; Roger, 2003) การศึกษาการทำงานของผู้หญิงในประเทศบราซิลที่ทำงานนอกระบบกับอาการทางจิตสังคมพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวก อัตราความชุกที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับ แรงงานในระบบเท่ากับ 1.88 ทั้งนี้เกิดจากค่าแรงที่ได้รับต่อชั่วโมงต่ำ การต้องรับภาระดูแล ครอบครัวร่วมกับการทำงาน และชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน (Santana, Loomis, Newman & Harlow, 1997) สอดคล้องกับการศึกษาของวิญท์ จาร์สพันธ์ และคณะ (2540) ที่พบว่าสตรีที่ตัดเย็บเสื้อผ้าส่วนใหญ่จะทำงานเฉลี่ย 11.6 ชั่วโมงต่อวัน โดยไม่มีเวลาพักที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับว่าช่วงงานเร่งมากหรือน้อย ถ้างานเร่งมากๆ อาจทำงานนานถึง 15 ชั่วโมงต่อวัน โดยเฉลี่ยทำงานประมาณ 25-28 วันต่อเดือน

ปัจจัยด้านการยศาสตร์ (ergonomics)

ปัจจัยด้านการยศาสตร์ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคนทำงานกับสิ่งแวดล้อมการทำงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงานเพื่อลดการบาดเจ็บและการเจ็บป่วยจากการทำงาน ซึ่งลักษณะการทำงานในงานตัดเย็บเสื้อผ้าที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ

สุขภาพ ได้แก่ ท่าทางการนั่งก้มตัวไปข้างหน้า ทำให้เกิดความไม่สุขสบาย สูญเสียพลังงานและทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง การนั่งนิ่งๆ เป็นเวลานานๆ บนเก้าอี้ที่ไม่มีพนักพิง รวมทั้งการทำงานซ้ำๆ เช่น การเคลื่อนไหวมือเพื่อเลื่อนผ้าในการตัดเย็บ การกดเท้าเพื่อเหยียบมอเตอร์จักร เป็นต้น ทำให้การไหลเวียนของเลือดที่ไปเลี้ยงตามส่วนต่างๆ ของร่างกายไม่สะดวก ทำให้เกิดอาการเมื่อยล้า ชา ปวด ตามอวัยวะต่างๆ ที่ร่างกาย (Manitoda, 1997; Chan, Harrison, Janowitz, Lashuay, Stern & Fong, 2003) ผลการรวบรวมข้อมูลของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ซานฟรานซิสโก ที่เปิดคลินิกรักษาอาการเจ็บป่วยของกลุ่มคนงานวัยรุ่นเพศหญิงที่ทำงานตัดเย็บเสื้อผ้า พบว่าในจำนวน 100 คน ที่เข้ารับการรักษาที่คลินิก 99 คนมีอาการผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน โดยเกือบครึ่งหนึ่งของผู้เข้ามารับการรักษาทั้งหมดมีอาการปวดหลัง หนึ่งในสามมีอาการปวดคอ และหนึ่งในสี่มีอาการปวดไหล่ นอกจากนี้อีกประมาณร้อยละ 9 มีอาการปวดเข่า (Chan, Harrison, Janowitz, Lashuay, Stern & Fong, 2003; Croasmun, 2004)

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าในกระบวนการตัดเย็บเสื้อผ้ามีปัจจัยอันตรายหลายด้านที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ การประเมินปัจจัยอันตรายในการทำงานจึงถือเป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อจะได้หาทางควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบหรือลดผลกระทบทางสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นกับคนทำงาน ซึ่งการที่จะทราบได้ว่าปัจจัยอันตรายในการทำงานมีมากน้อยเพียงใด จะต้องนำไปเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานที่ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอแนะไว้ หรือเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานตามกฎหมายด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ดังมีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานความปลอดภัยและการประเมินปัจจัยอันตรายในการทำงาน

โดยทั่วไปยังไม่มีข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานสำหรับแรงงานนอกระบบหรือผู้รับงานไปทำที่บ้าน ปัจจุบันมีเฉพาะกฎกระทรวงว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานที่รับไปทำที่บ้าน พ.ศ. 2547 ที่กล่าวถึงเฉพาะการคุ้มครองการจ้างงานและอัตราค่าจ้างของแรงงานที่จะได้รับจากนายจ้าง แต่ยังไม่ครอบคลุมถึงการคุ้มครองทางด้านสุขภาพ (กระทรวงแรงงาน, 2548) ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้จึงยึดมาตรฐานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (2545) เกี่ยวกับความปลอดภัยและการป้องกันอันตรายในอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรม 16 ประเภทที่มีความเสี่ยงในการทำงาน

สูง และมาตรฐานตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง มาตรการคุ้มครองความปลอดภัยในการประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2546 (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2548) มาเป็นแนวทางในการประเมิน

ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม (2548) กำหนดให้ตลอดระยะเวลา 8 ชั่วโมงการทำงาน คนงานจะต้องไม่รับสัมผัสเสียงเกิน 90 เดซิเบล(เอ) ความเข้มของแสงสว่างที่เพียงพอสำหรับการทำงานตัดเย็บเสื้อผ้าจะต้องไม่น้อยกว่า 300 ลักซ์ และความร้อนในสิ่งแวดล้อมการทำงานสำหรับงานตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งถือว่าเป็นงานเบา จะต้องไม่เกิน 34 องศาเซลเซียส ส่วนฝุ่นในสิ่งแวดล้อมการทำงาน กำหนดให้ฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอนและฝุ่นรวมในบรรยากาศการทำงานไม่เกิน 5 และ 15 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตรอากาศ ตามลำดับ และตามประกาศกระทรวงมหาดไทย กำหนดให้ปริมาณฝุ่นฝ้ายในบรรยากาศการทำงานไม่เกิน 1 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตรอากาศ สำหรับแนวทางการจัดสภาพการทำงานที่เหมาะสมในงานตัดเย็บเสื้อผ้าสมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงานได้ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปฏิบัติไว้หลายประการ ได้แก่ จะต้องมีการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ของสถานที่ทำงาน นอกจากนี้ทางนายจ้างจะต้องจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้กับคนทำงานตามสภาพและลักษณะของงาน เช่น หน้ากาก ถุงมือ อุปกรณ์ลดเสียง เป็นต้น ในส่วนของอุปกรณ์ไฟฟ้า จะต้องได้มาตรฐาน มีการตรวจเช็คเป็นประจำตามข้อกำหนด และมี การป้องกันอัคคีภัยที่เหมาะสม

ในส่วนของ การประเมินปัจจัยอันตรายในการทำงาน สามารถประเมินได้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยทั่วไปการประเมินปัจจัยอันตรายทางด้านกายภาพ สามารถกระทำได้โดยการ ใช้เครื่องมือตรวจวัดทางอาชีวสุขศาสตร์ (พรพิมล กองทิพย์, 2545) อาทิเช่น

1. เครื่องวัดระดับเสียงแบบอินทิเกรตติ้ง ซาวด์ เลเวล มิเตอร์ (integrating sound level meter) ยี่ห้อ RION รุ่น NL-21 Serial No. 01133044 (Rion Co., Ltd., Japan) ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานจากองค์การกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ (International Electrotechnical Commission [ICE]) 804 ตั้งค่าตัวเครื่องไว้ที่เครือข่าย A (A weighting network) ตอบสนองแบบช้า (slow response) อัตราแลกเปลี่ยนพลังงาน (exchange rate) 3 เดซิเบลเอ ค่าการตรวจวัดระดับเสียงที่ได้มีหน่วยเป็นเดซิเบลเอ

2. เครื่องวัดความเข้มของแสงสว่าง (lux meter) ยี่ห้อ Digicon รุ่น LX-70 Serial No. Q 013729 (Digicon Corporation, Japan) ที่ผ่านการรับรองจากบริษัท Imaging & Sensing

Technology และสอบเทียบก่อนใช้เครื่องมือทุกครั้ง ค่าการตรวจวัดความเข้มของแสงสว่างที่ได้มีหน่วยเป็นลักซ์

3. เครื่องวัดระดับความร้อนในสิ่งแวดล้อมการทำงาน (heat stress monitor) ยี่ห้อ WiBGeT รุ่น RSS-214 Serial No. A 4353 (IST Center, USA) ที่ผ่านการรับรองจาก Thailand Institute of Scientific and Technological Research (TISTR) ค่าการตรวจวัดระดับความร้อนที่ได้มีหน่วยเป็นองศาเซลเซียส

ในส่วนของการประเมินปัจจัยอันตรายด้านอื่นๆ เนื่องจากไม่มีเครื่องมือวัดเชิงปริมาณที่สามารถอ่านค่าได้โดยตรง จึงต้องใช้ในการเดินสำรวจสถานที่ทำงาน (walk-through survey) ในขั้นต้น ใช้แบบสำรวจในการประเมินโดยผู้สำรวจซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ในการประเมินปัจจัยอันตรายในการทำงาน เพื่อให้ครอบคลุมทุกประเด็น ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยอันตรายในการทำงานและปัญหาสุขภาพของผู้รับงานไปทำที่บ้านกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า โดยใช้แนวคิดด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ในกระบวนการทำงานตัดเย็บเสื้อผ้ามีปัจจัยอันตรายหลายด้านที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของคนทำงาน ได้แก่ ปัจจัยอันตรายด้านกายภาพ เช่น แสงสว่างไม่เพียงพอกับการทำงาน เสียงดัง และความร้อนในสิ่งแวดล้อมการทำงาน หรือปัจจัยอันตรายด้านเคมี โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝุ่นฝ้ายที่เกิดขึ้นจากขั้นตอนการตัดและเย็บเสื้อผ้า ปัจจัยอันตรายด้านจิตสังคม เช่น ระบบการทำงาน จำนวนชั่วโมงการทำงาน และความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดภาวะเครียดจากการทำงานได้ ส่วนปัจจัยด้านการยศาสตร์ เช่น ท่าทางการทำงานที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ การนั่งนานๆ การก้มตัวและคอบ การใช้มือ แขนและขาทำงานซ้ำๆ อยู่ตลอดเวลาของการทำงาน รวมทั้งชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งปัจจัยอันตรายดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพทำให้เกิดปัญหาความไม่สุขสบายและความผิดปกติในระบบต่างๆ ของร่างกาย ซึ่งการประเมินปัจจัยอันตรายในการทำงานถือเป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญของการเฝ้าระวังทางด้านสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การวางแผนดำเนินการควบคุมปัจจัยอันตรายในการทำงานเพื่อลดความเสี่ยงในการทำงาน นอกจากนี้การคัดกรองปัญหาสุขภาพของคนทำงานจะทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานทางด้านสุขภาพและความเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องจากการทำงาน ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนดำเนินงานด้านการดูแลและสร้างเสริมสุขภาพของคนทำงานในกลุ่มนี้ต่อไป